

Llibres

Entrevista a Xavier Duran

“Espere que el cervell del futur s’use sense perjudicar la societat”

El cervell polièdric és un llibre optimista. L'autor, el periodista Xavier Duran, de 37 anys, confia que l'espècie humana aprendrà a poc a poc a usar la capacitat del cervell de forma correcta. Però el bon ús d'una eina requereix prèviament conèixer-la i així estimar-la i respectar-la. Les 193 pàgines del llibre de Duran ens inviten a la reflexió sobre nosaltres mateixos, sobre el món que ens envolta i sobre un munt de disciplines que participen en la comprensió del cervell. Hi ha divulgació científica, però també filosofia de la ciència. Amb aquest llibre que publica l'Editorial Bromera, Duran va guanyar la primera edició del Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General que ha instituït la Universitat de València i l'Ajuntament d'Alzira i ha patrocinat la Fundació Bancaixa.

És gràcies al cervell humà que algun dia, potser, coneixerem tot el cervell, o si fóra tan simple perquè l'entenguérem, seríem massa simples per comprendre'l, com diu una de les cites del seu llibre?

—És cert que si el cervell fos més simple, nosaltres tampoc no tindríem capacitat per entendre'l, però crec que el cervell humà és l'únic element de la natura que pot estudiar-se a si mateix i tal vegada algun dia el coneixerem en tota la seua complexitat, amb força detall. Ara bé, no saps mai què vol dir saber-ho tot perquè hi ha coses que ignores i no ets conscient que les ignores.

—Serà l'home capaç de crear un cervell artificial tan complex com el seu?

—No és el mateix conèixer bé les coses que

saber-les copiar. Dubte que un cervell artificial tan complex com l'humà existesca mai. Tenim màquines que imiten capacitats del cervell i cada vegada això es pot complicar més, però tenir una màquina tan potent i versàtil com el cervell humà seria molt complicat.

—Sembla que tothom té algun tipus de lesió al cervell, si considerem que oblidar els nom propis és una lesió i si tenim en compte, com vosté explica, que els superdotats o els genis ho són precisament perquè tenen algun tipus de malaltia... Existeix el cervell equilibrat?

—El cervell perfecte no deu existir. Qui més qui menys té algun defecte, alguna manca de capacitat en un aspecte o altre. El cervell més perfecte serà el d'aquella persona que tindrà unes capacitats de raonament i memorització

“elevades”, però que també tinga en compte els sentiments i sàpiga utilitzar amb bons objectius la capacitat del cervell. Aquest seria el cervell més equilibrat.

—*Diu al seu llibre que conèixer els processos emotius no vol dir que es puguin provocar emocions de forma indiscriminada. Tanmateix, la publicitat no juga a provocar emocions?*

—A un cert nivell, sí. Tots n'estem influïts pel bombardeig publicitari, o pels discursos polítics, culturals... que moltes vegades fan canviar la nostra manera de pensar. Quan dic que no es poden provocar emocions de forma indiscriminada vull dir que malgrat que l'amor, per exemple, té en el fons una base química de neurotransmissors que viatgen entre neurones i que provoquen una sèrie d'estímul, és un sentiment producte d'una sèrie de reaccions. La complexitat és tan elevada, amb tants components interns i externs, que no podem pensar que dues persones s'enamoraran simplement donant-los els fàrmacs químics. Es pot alterar la consciència d'algú, però és difícil crear sentiments.

—*Parlem de la memòria. El fil que hi ha tan estret entre la realitat i la ficció en la memòria dels individus, està també tan poc delimitat en la memòria col·lectiva?*

—I tant, només cal agafar llibres d'història de diferents països i veure com un mateix fet s'interpreta de maneres molt diferents. La història és una realitat que cadascú interpreta en funció dels seus interessos. Però, no sempre hi ha mala intenció. La memòria és molt selectiva i algunes coses ens queden més gravades que altres. També tenim els condicionants de tota la resta del nostre pensament. Ens podem imaginar que una cosa és d'una determinada manera i al cap d'una estona el que ens queda no és el record del que hem observat, sinó el record del que creiem haver vist o del que voldríem haver vist. Això que nom diu que cadascú recorda només el que l'interessa és ben cert. De vegades és fa conscientment i d'altres inconscientment.

—*Quin serà el cervell del futur?*

—El cervell del futur ha de ser d'una banda el que haja explotat les seues capacitats, sempre utilitzant unes eines més sofisticades i potents, però d'altra banda també és molt important la part més humana, més ètica. Espere que el cervell del futur es plantege els problemes de la humanitat de forma més efectiva, tenint en compte tant la racionalitat com les emocions i els sentiments. Per tant, que utilitze

la seua capacitat de forma que no perjudique el conjunt de la societat. Que intente millorar i evitar alguns espectacles desagradables que

la humanitat a final del segle XX continua donant.

—*Creu que el model del cervell serveix com a model social?*

—És quasi una metàfora per dibuixar una altra utopia: que forem capaços de respectar la diversitat, però també d'unificar els objectius i no oblidar cap part de la humanitat. El cervell té diversos elements i la divisió més senzilla és hemisferi dret i esquerre. No treballar una de les dues parts no sols fa perdre la potencialitat d'aquella part, sinó que probablement la suma de tots dos hemisferis encara ofereix un resultat més potent que la simple suma del resultat de les parts. La societat hauria de tenir en compte això i no pensar sols en termes particulars, locals o de país, sinó pensar en una globalitat més gran i intentar que, salvant les particularitats pròpies de cada territori i de cada individu, tinguem uns mínims objectius comuns. Donat que hem de fer servir el cervell per aconseguir això, doncs potser el mateix cervell humà ens serveix de model per veure per on hem d'anar.

—*Comenta de Freud al seu llibre que pretenia extraure massa conclusions sobre la nostra ment, què li sembla la psicoanàlisi?*

—Freud va morir fa uns seixanta anys i precisament del cervell fa poques dècades que hem tingut uns avenços extraordinaris. Per tant, el que no podem fer és posar en un pedestal una persona que fa dècades que va fer les seues aportacions. Ens aporta elements interessants a tenir en compte com poden ser el trauma i el subconscient, però això no s'ha de portar a casos extrems, ni tampoc hem de pensar que hi ha uns senyals inequívocs en el que somniem que reflectesquen els nostres desitjos i ens done orientacions sobre la nostra vida. Tot allò que fem, que expliquem, siga sota hipnosi o perquè expliquem un somni pot ajudar a entendre el nostre caràcter, però ara hi ha molts altres mètodes més efectius de tractar els problemes psíquics, per exemple la psicoteràpia.

—*Però el món dels somnis està per explorar...*

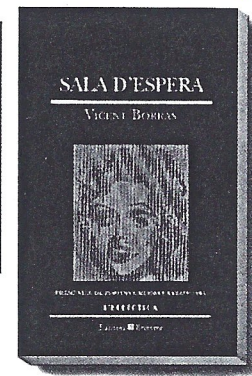
—Cert. Però, Freud hi fa unes deduccions molt arriscades. En primer lloc són interpretacions que fa ell o els seus deixebles, però se'n podien fer altres. I en segon lloc, en els somnis intervenen molts factors. Si un mateix els analitza veurà que s'expliquen moltes coses per fets que li han passat, coses que li han dit i esdeveniments que ha vist. El que sembla tan estrany potser és la barreja de missatges que hem rebut. El cervell ha muntat una història que té l'avantatge que ens pot entretenir mentre dormim i que ens podem distraure explicant-la quan estem desperts. La vida no sé si és somni.

Empar Marco

FOTO MIGUEL LORENZO

DISE, núm. 70
juny 96

NOVETATS

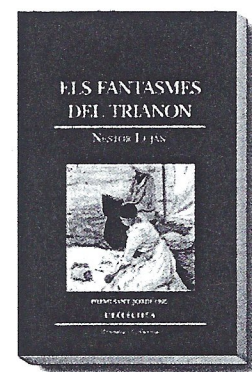

SALA D'ESPERA

Vicent Borràs

Els personatges d'aquest llibre s'entrecreuen i teixeixen una teranyina que atrapa el lector entre la realitat i la ficció.

PREMI VILA DE PERPINYÀ
MODEST SABATÉ 1995.

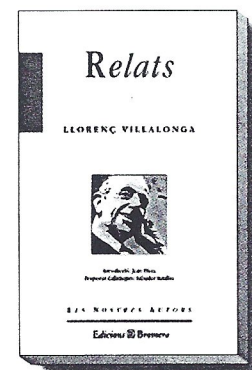

ELS FANTASMES DEL TRIANON

Néstor Luján

Quatre personatges interessats en temes paranormals es proposen convocar el fantasma de la reina Maria Antonieta.

PREMI SANT JORDI 1995.

Relats

LLORENÇ VILLALONGA

Introduït per Joan Peru
Preparat i editat per Miguel Lorenzo

ELS NOUVOUS AFRONS
Edicions Bromera

RELATS

Llorenç Villalonga

Aquest recull de l'autor mallorquí és una bona mostra de la millor narrativa breu que la nostra literatura ha donat al llarg del segle XX.

Edicions Bromera

10 anys
de llibres amb
Bromera

DISTRIBUCIÓ:

València (96) 156 08 41

Barcelona (93) 318 87 99

Alacant (96) 511 01 92

Libres

27